

Utdanningsforbundet i Sunnfjord vedtok følgende den 6.3.2020

1. vedtak:

Vi bed om at Utdanningsforbundet sentralt v/ landsstyret, vurderer å gje økonomisk støtte for å vere med på å dekke tapet hans.

2. Fråsegn til Oslo kommune ved direktør Marte Gerhardsen (utdanningsetaten):

Vi ber Oslo kommune legge den rettslege jussen til side og ta ansvar for hendinga der Clemens Saers kom i ein livstruande situasjon, berga livet, men fekk ein alvorleg yrkesskade han må slite med livet ut. Vi ser det som moralsk riktig at de som arbeidsgivar møter kritikken frå dommen i lagmannsretten med ein økonomisk kompensasjon ut over sine Clemens Saers sakssaksomkostningar så langt.

Utklipp frå dommen:

«Retten sitter med det generelle inntrykk at pendelen nok har svingt langt i retning av å hensynta elevenes interesser, både materielt og prosessuelt, på bekostning av hensynet til å ivareta de ansattes sikkerhet. Det kan synes som skoleledelsen var tilstrekkelig oppmerksom på faremomentene forbundet med Eleven, men at man like fullt unnlot å gripe inn av frykt for å gjøre vondt verre ved å fremprovosere krangel og rasende elever

Retten finner at det var god grunn for Saers til å få saken prøvd som noe tvilsom, både hva angår spørsmålet om organansvar og spørsmålet om oppreisning. Han har da også fått medhold i at kommunen ved skoleledelsen på OHG har opptrådt kritikkverdig hva angår enkelte forhold.

Kommunen måtte av denne grunn sjølv bere sine egne sakssomkostningar:

Kommunen har vunnet saken, og skal etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd ha full erstatning for sine sakskostnader. Retten har vurdert unntaksbestemmelsen i tvisteloven § 20-2 tredje ledd, og har funnet at tilstrekkelig tungtveiende grunner gjør det rimelig å frita Saers for erstatningsansvar. Retten finner at det var god grunn for Saers til å få saken prøvd som noe tvilsom, både hva angår spørsmålet om organansvar og spørsmålet om oppreisning. Han har da også fått medhold i at kommunen ved skoleledelsen på OHG har opptrådt kritikkverdig hva angår enkelte forhold.

Etter dette bærer hver av partene sine sakskostnader.

Dette syner tydeleg at Oslo kommune brukar pengar på å forfølge sine tilsette rettsleg i staden for å bruke pengane til eit forlik der dei erkjenner ansvar. Dette meiner vi er uheldig - det sender heilt feil signal ut til både lærarar (og elevar) som har krav på eit fullt ut forsvarleg arbeidsmiljø. (Arbeidsmiljølova kap.4) Den einaste måten Oslo kommune kan rette opp inntrykket på er etter vårt syn å no før handsaming i fleire rettsinstansar, vedkjenne seg at dei har gjort ein feil, og tilby Clemens Saers ei erstatning som dekker kostnadane hans med denne saka + ein sum som står i høve til skaden han er påført.

BAKGRUNN

«Lærer Clemens Saers ble angrepet av en elev på Oslo Handelsgymnasium, midt i timen. En for ham ukjent elev forsøkte å trenge seg inn i klasserommet for å innkreve gjeld fra en annen elev. Da Saers fysisk, med en hånd på inntrengende elevs bryst, forsøkte å hindre inntrengningen og avverge mulig vold, ble han selv angrepet. Et grep, ofte omtalt som «dødsgrepet», ble anvendt hvor eleven røsket ut lærerens strupehode og vred rundt. Læreren gikk i sjokk og har senere fått påvist senskader i form av ødelagte stemmebånd og posttraumatisk stresslidelse.

Ifølge dommen visste ledelsen at eleven var farlig, men unnlot å informere skolens ansatte, kun de som jobbet direkte med eleven. Dommen er tydelig på at skolens administrasjon ikke overholdt plikten til å informere skolens lærere om risikoen for vold. Skolens unnlattelse av å sørge for et trygt arbeidsmiljø etter arbeidsmiljøloven, ble likevel ikke vurdert som grov nok til at arbeidsgiver ble tilkjent ansvar. (Børge Skåland, Utdanningsnytt 30.1.20)

Parallell sak

«En sak fra Rogaland som også berører arbeidsgivers ansvar for arbeidstakers helse, er omtalt i Stavanger Aftenblad 24. januar 2020. En tidligere oljearbeider er løsemiddelskadet av helsefarlige giftgasser på oljefelt. Han krever 8,5 millioner kroner i erstatning. I likhet med Clemens Saers har han lagt ut over en million av egne midler, tapt i begge rettsrunder og anket til Høyesterett. Fagforbundet Safe, hvor oljearbeideren ikke er medlem, har besluttet å betale arbeiderens advokatutgifter i forbindelse med at saken

er anket til Høyesterett. Leder i fagforbundet Safe, Hilde-Marit Rysst, uttrykker sin begrunnelse for at de støtter Ekofisk-arbeideren med gratis advokat: «Selv om Kapstad ikke er medlem hos oss, men i et annet forbund, mener vi at denne saken er viktig å støtte nå. Vi må få gjort noe med at det er den skadelidte ansatte som mer og mer blir sittende med ansvaret».

Børge Skåland, Utdanningsnytt 30.1.20:

«Som medlem, lærer og lærerutdanner, argumenter jeg for at Utdanningsforbundet engasjerer seg slik som Safe fagforening. Saers-saken er av prinsipiell betydning for alle lærere og fagforeningsmedlemmer. En solidarisk holdning om at «det kunne ha vært meg» tilsier at Utdanningsforbundets ledelse vil ha medlemmene i ryggen dersom de støtter ankesaken til Høyesterett økonomisk.

«I juni 2016 får eleven som hjalp Saers, Farhiya, Carnegies bronsemedalje for sin heltedåd.

I august 2015 dømmes den tidligere eleven på Oslo Handelsgymnasium til seks måneders fengsel for vold mot læreren samt andre episoder med vold, trusler og ordensforstyrrelser. I dommen slås det fast at det er en klar årsakssammenheng mellom elevens voldsutøvelse og skadene læreren er påført.

Han gikk til sak mot Oslo kommune, og krevde en oppreisning fra Oslo kommune på 250.000 kroner, men tapte i tingretten. Han ankar no saka vidare til Høgsterett.»

LISA WADE, bedriftsrådgiver i VG:

«Skal tvilen komme makta til gode??

Det er et nærliggende spørsmål etter dommen i Clemens Saers-saken. Det er påfallende hvordan Borgarting lagmannsrett konsekvent tolker hendelser og bevis til fordel for arbeidsgiver Oslo kommune og dermed systematisk bagatelliserer drapsforsøket på læreren ved Oslo Handelsgym.

Clemens Saers har saksøkt Oslo kommune for grov uaktsomhet. Han mener angrepet kunne vært unngått om ledelsen ved skolen hadde tatt ansvaret for sikkerheten på skolen mer alvorlig. Han har nå tapt i to rettsinstanser. Dommen er i mine øyne uforståelig av flere grunner:

- Gjerningsmannen hadde tatt kvelertak på en medelev seks måneder før drapsforsøket på læreren.
  - Skolens ledelse var fullt klar over at eleven var livsfarlig.
  - Skolens ledelse unnlot å iverksette nødvendige tiltak som kunne forhindre angrepet.
  - Utdanningsetatens hovedverneombud blir ikke trodd av retten når han sier at kommunen unnlot å ta tak i voldsproblematikken på skolene.
- ..... Ledelsen ved Oslo Handelsgym hadde mulighet til å iverksette flere tiltak:
- Ledelsen og Utdanningsetaten kunne ha utvist eleven for resten av skoleåret.
  - Ledelsen kunne ha engasjert en vokter på permanent basis til å følge eleven.
  - Ledelsen kunne ha informert lærerstaben om elevens farlige atferd og advart dem mot å komme for nær.

De valgte å gjøre ingenting.

Skolens ledelse visste at en tikkende bombe vandret rundt i korridorene.

... Det er også påfallende at rektor, som altså er saksøkt, underholder retten med sine egne vurderinger om at vold i skolen sjelden er et problem for lærere, og at dette blir tillagt vekt i dommen.

Hovedverneombudets vitneutsagn på 40 minutter blir ikke nevnt. Hans vitneutsagn forteller en helt annen historie: Det var stor motstand i Utdanningsetatens ledelse mot å ta fatt i de økende voldsproblemene i skolen. Elevers vold mot lærere var tabubelagt og ordet «vold» skulle ikke brukes.

At retten helt ser bort fra vitneutsagnet fra etatens erfarne hovedverneombud, er uforståelig.

Det er også underlig at gjerningsmannen, som for lengst er dømt for drapsforsøket på Clemens Saers, fikk bestemme at saken skulle føres for lukkede dører. Deler av dommen er derfor unntatt offentlighet. Hvorfor kunne ikke eleven bli omtalt anonymt som elev X? Konsekvensen er at offentligheten har gått glipp av innsikt i kritikkverdige forhold i norske skoler.

.... Vi kunne trengt en dom som bidro til å bygge opp igjen tilliten til en svekket domstol. Dessverre fikk vi ikke det. Nå setter jeg min lit til Høyesterett.» (Lisa Wade)